

Vergaderjaar 2024–2025

25 883

Arbeidsomstandigheden

Nr. 516

BRIEF VAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 9 december 2024

Met deze brief informeer ik uw Kamer over het vervolggesprek dat op 20 november 2024 plaatsvond met vertegenwoordigers van vlees- en uitzendsector om misstanden in hun sectoren gezamenlijk aan te pakken.

Aanleiding

Eind mei brachten een signaal van de Arbeidsinspectie en een lobby-briefing van onderzoeksbureau SOMO misstanden aan het licht waar uitzendkrachten in de vleessector het slachtoffer van zijn.^{1, 2} Het onderzoek van de Arbeidsinspectie signaleerde bij drie uitzenders misbruik van het onverwijld opzeggen van een arbeidsovereenkomst om een dringende reden, zogenoemd «ontslag op staande voet». Dit betreffen veelal arbeidsmigranten die voor het merendeel werkzaam zijn bij uitzendbureaus in de vleessector. De NRC publiceerde op 20 november jl. een artikel waarin de eigenaar van een uitzendbureau aan het woord kwam over het hoge percentage ontslag op staande voet binnen zijn bedrijf.³

Mijn voorganger heeft na verschijning van het signaal van de Arbeidsinspectie en de briefing van SOMO de vlees- en uitzendsector bijeengeroepen voor spoedoverleg over arbeidsmisstanden. Dit overleg heeft plaatsgevonden op 3 juni 2024.⁴ In dat overleg zijn met de brancheorganisaties in de uitzendsector (ABU, NBBU), de roodvlees- (COV), pluimveesector (NEPLUVI) en de Nederlandse Arbeidsinspectie afspraken gemaakt over mogelijke maatregelen en acties. Na de zomer heb ik op

¹ Misbruik van ontslag op staande voet door uitzendbureaus, Arbeidsinspectie, 23 mei 2024.

² Stichting Onderzoek Multinationale Ondernemingen, lobbybriefing van 23 mei 2024

³ Uitzendbureaus ontslaan arbeidsmigranten onterecht om miljoenen te besparen, zegt de Arbeidsinspectie - NRC

⁴ Arbeidsomstandigheden | Tweede Kamer der Staten-Generaal, Kamerbrief, 13 juni 2024

23 augustus met dezelfde partijen gesproken over de voortgang van de afspraken. Hierover is uw Kamer op 2 september 2024 geïnformeerd.⁵ Er is destijds afgesproken om in november een vervolgoverleg te houden waarbij naast eerdergenoemde partijen ook de vakbonden aansluiten om de voortgang van de afgesproken actiepunten te bespreken.

Voortgang acties taskforce

Iedereen die in Nederland werkt heeft recht op gezonde, veilige en eerlijke werkomstandigheden. Fatsoenlijk werk is de norm. Helaas gaat dat in Nederland nog te vaak niet goed. Door malafide bedrijven die arbeidsmigranten uitbuiten ontstaat in een sector een ongelijk speelveld. Bonafide ondernemers lijden onder de malafide. Alle leden van de taskforce onderschrijven het belang om misstanden met uitzendkrachten in de vlees- en pluimveesector tegen te gaan. Hieronder licht ik toe wat er tijdens het overleg is besproken.

In het overleg op 3 juni is de afspraak gemaakt dat de taskforce een plan maakt waar het doel is om binnen 12 maanden alle malafide uitzenders uit de vlees- en pluimveesector verwijderd te hebben. Ik heb tijdens dit overleg aangegeven de sector aan deze doelstelling te houden en zo misstanden met uitzendkrachten in de vlees- en pluimveesector tegen te gaan. Ik zie dat alle deelnemers inzet tonen om voortgang te realiseren op de afgesproken acties om misstanden tegen te gaan. Zo is de COV aangesloten bij de *Work in NL* informatiepunten (WIN-informatiepunten) zodat zij gemelde misstanden kunnen oppakken en oplossen. Daarnaast hebben alle partijen uit de taskforce hun achterban aangesproken dat misbruik van ontslag op staande voet onacceptabel is en zetten opdrachtgevers in de vlees- en pluimveesector checklists in om te achterhalen of zij werken met malafide uitzendbureaus. De ABU en NBBU hebben aangegeven hun leden te royeren wanneer misstanden zich voortdoen. Geroyeerde uitzendbureaus kunnen wel nog actief blijven in de vlees- en pluimveesector.

Er zijn acties uitgevoerd gericht op het in beeld krijgen van de misstanden, bewustwording en informeren van werknemers. Toch zie ik te weinig voortgang wanneer het gaat om concrete resultaten. Ik heb de uitzend-, roodvlees- en pluimveesector hier stevig op aangesproken. Zo is nu nog onduidelijk wat er gebeurt met eventuele meldingen van misstanden en wat de consequenties zijn voor malafide uitzenders binnen de vleessector. Ik had hier een half jaar na het signaal van de Arbeidsinspectie meer vooruitgang op verwacht.

Nader onderzoek misstanden

De taskforce heeft een onderzoekopdracht uitgezet bij de Argumentenfabriek en SEO over misstanden met uitzendkrachten in de vleessector. De resultaten worden eind januari opgeleverd. Op basis van deze resultaten worden vervolgstappen gezet. Dit vervolgonderzoek wordt uitgevoerd omdat er binnen de taskforce geen eenduidig beeld is van de misstanden in de sector. De COV geeft aan meer onderbouwing met cijfers nodig te hebben om te kunnen acteren in hun sector. De FNV en CNV hebben aangegeven dat er te veel tijd wordt gestoken in analyse en onderzoek. Zij zien graag meer actie in plaats van meer onderzoek naar de aard en omvang van de misstanden.

Voor de hoge aantallen ontslag op staande voet geeft de COV de verklaring dat arbeidsmigranten in hun sector soms onaangekondigd

⁵ Arbeidsomstandigheden | Tweede Kamer der Staten-Generaal, Kamerbrief, 2 september 2024

vertrekken en dat ontslag op staande voet dan voor het uitzendbureau de enige mogelijkheid is om het contract te beëindigen. De COV en NEPLUVI hebben beide een onafhankelijk certificeringsbureau gevraagd om de aard en omvang van ontslagen op staande voet in hun sectoren te onderzoeken. De hoge aantallen ontslagen op staande voet vind ik niet te rijmen met goed werkgeverschap. Goed werkgeverschap betekent onder andere in contact staan met je werknemers, ook als deze via een uitzendbureau voor jou werken.

Als werknemers in grote aantallen onaangekondigd niet meer komen opdagen op het werk, vind ik dat het uitzendbureau en de opdrachtgever steken hebben laten vallen wat betreft goed werkgeverschap. Bedrijven zullen zich ervan moeten verzekeren dat zij niet in zee gaan met malafide bureaus. Hierbij kunnen zij onder meer gebruik maken van informatie die de Arbeidsinspectie openbaar maakt en andere openbare signalen. Ik verwacht dat opdrachtgevers in de vlees- en pluimveesector strenge maatregelen nemen als uit het onderzoek dat de COV en NEPLUVI laat uitvoeren blijkt dat zij werken met uitzendbureaus met hoge percentages ontslag op staande voet.

Aanscherping cao vleessector

De vleessector cao loopt tot en met april 2025. Ik kijk met belangstelling uit naar de vernieuwde cao waarin extra bepalingen kunnen worden opgenomen zoals dat uitzendkrachten na twee jaar in dienst een vast contract krijgen aangeboden bij de opdrachtgever. In de cao van de pluimveesector is dit al opgenomen. Doordat veel arbeidsmigranten voor hun huisvesting echter afhankelijk zijn van het uitzendbureau, is het voor arbeidsmigranten nog niet altijd mogelijk het vaste contract te accepteren aangezien zij hun huisvesting dan kunnen verliezen, wanneer de huisvesting door het uitzendbureau wordt verzorgd. Opdrachtgevers proberen op hun beurt (nieuwe) huisvestingslocaties voor hun personeel te realiseren, soms ook in afstemming met betrokken uitzendbureaus.

Samenvattend is er voortgang gemeld op het meldpunt onderbrengen bij de WIN-informatiepunten, het inzetten van een checklist om te controleren of een uitzendbureau bonafide is en het aanspreken van de achterban. Ik verwacht van de sectoren nu echt meer concreet te worden met de acties en consequenties te koppelen aan het gedrag van uitzendbureaus zodat binnen 12 maanden alle malafide uitzenders uit de vlees- en pluimveesector zijn verwijderd.

Gemaakte afspraken

Ik heb aangegeven begin april 2025 weer met de ABU, NBBU, COV, NEPLUVI, FNV, CNV en Arbeidsinspectie in gesprek te gaan. Tijdens dat gesprek zullen we het gezamenlijk beeld van de misstanden en de daarop ondernomen acties van de sectoren bespreken. Er is nu geen eenduidig beeld over de misstanden in de sector. Daarom heb ik alle betrokkenen gevraagd voorafgaand aan het gesprek in april een gezamenlijk beeld te creëren over de misstanden met uitzendkrachten in de vlees- en pluimveesector en een daarbij behorend overzicht te maken van de stand van zaken van de acties die deze misstanden tegengaan. De vakbonden zijn geen onderdeel van de taskforce, wel sluiten zij weer aan tijdens het volgende overleg in april. Daarom heb ik aangegeven dat ik er waarde aan hecht dat de FNV en CNV worden betrokken bij het maken van het gemeenschappelijk overzicht over de stand van zaken van de acties.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
Y.J. van Hijum